

Veranstaltet von

ecoCONSULTING
energy and environment, prague

FORSCHUNGSSTELLE FÜR
UMWELTPOLITIK
Freie Universität Berlin
Fachbereich Politik- und
Sozialwissenschaften

Mit freundlicher Unterstützung von

DEUTSCHE BUNDESSTIF-
TUNG UMWELT

Tschechisch-Deutsche Initiative für einen Dialog über eine ökologische Steuerreform in der Tschechischen Republik Seminarreihe 2003-2006

Seminar

Energiesteuer – Teil der Ökologischen Steuerreform in der EU, der Bundesrepublik Deutschland und der Tschechischen Republik

Die Rolle der Medien in der Diskussion über die Ökologische Steuerreform

Freitag, 07. November 2003, 9:00 – 14:00 Uhr

Tagungsort: Karls-Universität in Prag – Jinonice

U kříže 8, Praha 5

Gebäude A – Raum 2080, 2. Stock

*In Zusammenarbeit und mit technischer und fachlicher Unterstützung
des Zentrums für Umweltfragen an der Karls-Universität Prag*

Seminarprogramm

Freitag, 07. November 2003	
Block 1:	Die Ökologische Steuerreform in der EU und der Bundesrepublik Deutschland
9 ⁰⁰ – 9 ¹⁰	<p>Vorstellung des Projektes "Tschechisch-deutsche Initiative für einen Dialog über die Ökologische Steuerreform in der Tschechischen Republik"</p> <p>RNDr. Martin Bursik, <i>Ecoconsulting, s.r.o.</i> & PD Dr. Lutz Mez, <i>Forschungsstelle für Umweltpolitik, Freie Universität Berlin</i></p>
9 ¹⁰ – 9 ⁴⁰	<p>Energiesteuern und die Ökologische Steuerreform in der EU und der Bundesrepublik Deutschland (Entwurf der EU-Richtlinie zur Versteuerung der energetischen Erzeugnisse, Inhalt der Richtlinie, Stand der Beschlussfassung, ÖSR in der Bundesrepublik, Einschätzung ihrer Auswirkungen und ihrer Effektivität in der Bundesrepublik.)</p> <p>Kai Schlegelmilch, <i>Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit, Deutschland</i></p>
9 ⁴⁰ – 10 ⁰⁰	Diskussion
10 ⁰⁰ – 10 ⁴⁰	<p>Die Rolle der Medien bei der Einführung der ÖSR in der Bundesrepublik Deutschland – Podiumsdiskussion (wie wurde die Diskussion thematisiert, Reaktion in der Presse, Rolle der politischen Parteien etc.)</p> <p>Manfred Kriener <i>Ehem. Leiter der Redaktion "Umweltschutz" der Berliner Tageszeitung</i> Anke Oxenfarth, <i>Redaktionsleiterin "politische ökologie", München</i> Joachim Wille, <i>Frankfurter Rundschau, Frankfurt am Main</i> PD Dr. Lutz Mez, <i>Forschungsstelle für Umweltpolitik, Freie Universität Berlin</i></p>
10 ⁴⁰ – 11 ⁰⁰	Diskussion
11 ⁰⁰ – 11 ¹⁵	Pause, Imbiss
Block 2:	Die Ökologische Steuerreform in der Tschechischen Republik
11 ¹⁵ – 11 ⁴⁵	<p>Energiebesteuerung und die Ökologische Steuerreform in der Tschechischen Republik</p> <p>RNDr. Martin Bursik, <i>Ecoconsulting s.r.o., Berater des tschechischen Umweltministers</i> Milan Ščasný, <i>Zentrum für Umweltfragen der Karlsuniversität Prag</i></p>
11 ⁴⁵ – 12 ¹⁰	Diskussion
Block 3.	Runder Tisch
12 ¹⁰ – 13 ¹⁰	Präsentation der Standpunkte, Diskussion
13 ¹⁵	Mittagessen in der Mensa der Universität

Es wird simultan übersetzt

EKOLOGICKÁ DAŇOVÁ REFORMA V ČESKÉ REPUBLICĚ

Česko-německá iniciativa pro dialog
o ekologické daňové reformě v ČR
workshop EDR a média, 7.11.2003, UK Jinonice

RNDr. Martin Bursík

Ecoconsulting s.r.o. & poradce MŽP

Milan Ščasný

Centrum pro otázky ŽP Univerzita Karlova v Praze

Jan Brůha

CERGE-EI & IEEP-VŠE & COŽP UK v Praze

I. PROČ PROSAZUJE MŽP EDR?

- *EDR motivuje k vyšší ochraně ŽP a ke zvýšení využití pracovní síly = tržně konformní nástroj,*
- *ceny energií nezahrnují řadu externích nákladů,*
- *smyslem EDR je internalizovat externality, tj. důsledněji naplnit princip „znečišťovatel platí“, „tax bads not goods“*
- *obnovitelné zdroje energie se hůře uplatňují na trhu,*
- *EDR je účinným nástrojem aktivní politiky ochrany klimatu, která se opírá o energetické úspory, energetickou účinnost a obnovitelné zdroje energie,*
- *předpokladem jsou realistické ceny a informace o dlouhodobém vývoji cen energií.*

Energetika je největším zdrojem emisí znečišťujících látek

CO₂ měrné emise o 41 % vyšší než EU 15:

- energetika 42.4%, zpracovatelský průmysl 25.3%, doprava 8.1%, obchod a služby 12.1%*

SO₂ měrné emise o 40 % vyšší než v EU 15:

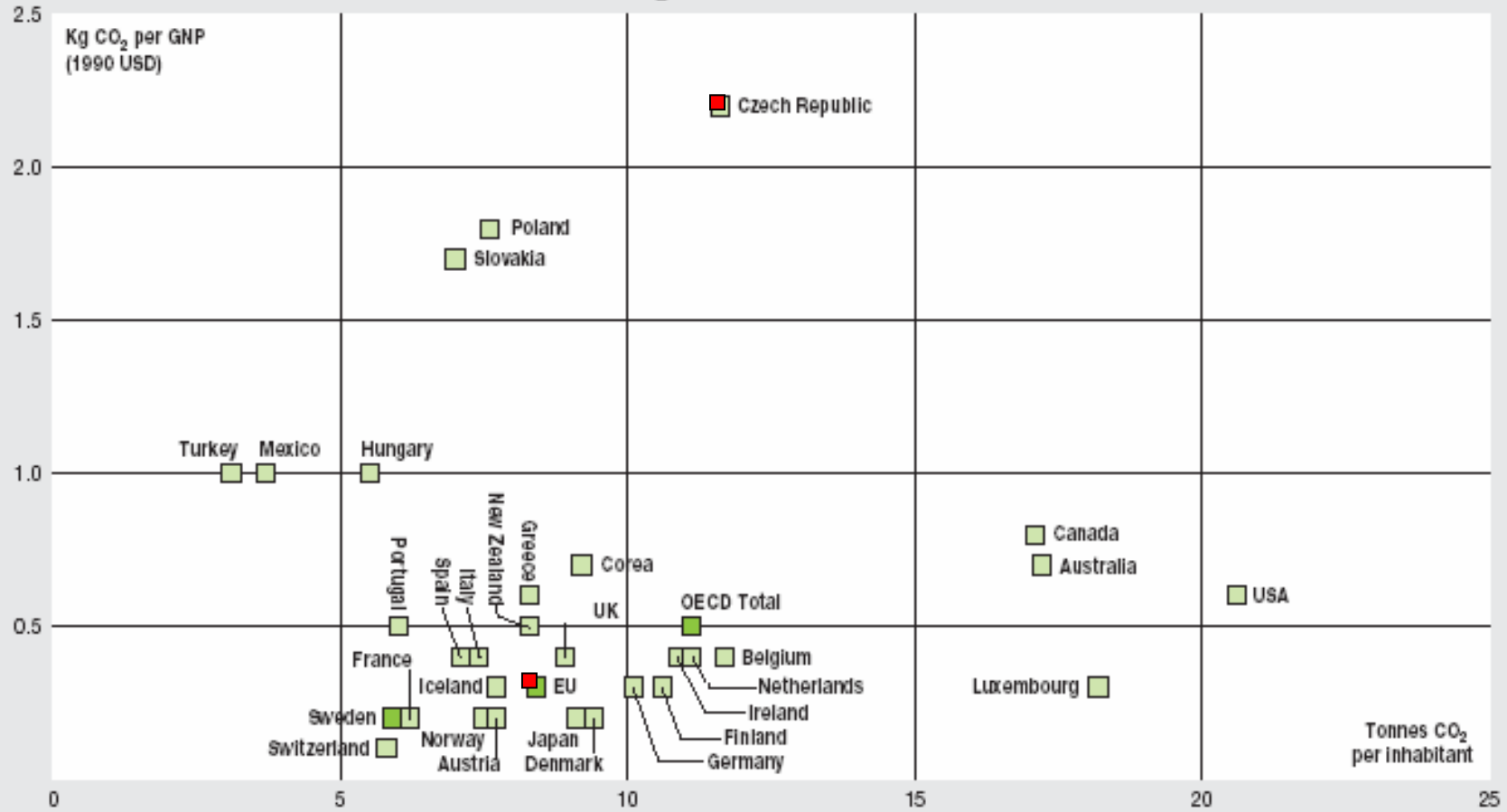
- 77% velké zdroje (10 nejvýznamnějších = 50% ze 77%)*

NO_x měrné emise o 39 % vyšší než v EU 15:

- 51% mobilní zdroje*
- 44% velké zdroje (10 nejvýznamnějších = 58% ze 44%)*

*Deset nejvýznamnějších spalovacích zdrojů = 8 elektráren, 2 teplárny (Prunéřov, Tušimice, Opatovice, Ledvice, Počeradý, Most-Komořany, Ústí n. L, ECKG Kladno etc.)*₃

Figure 45a • Emissions of carbon dioxide (CO₂) per inhabitant and GNP 2000 in EU and OECD-countries

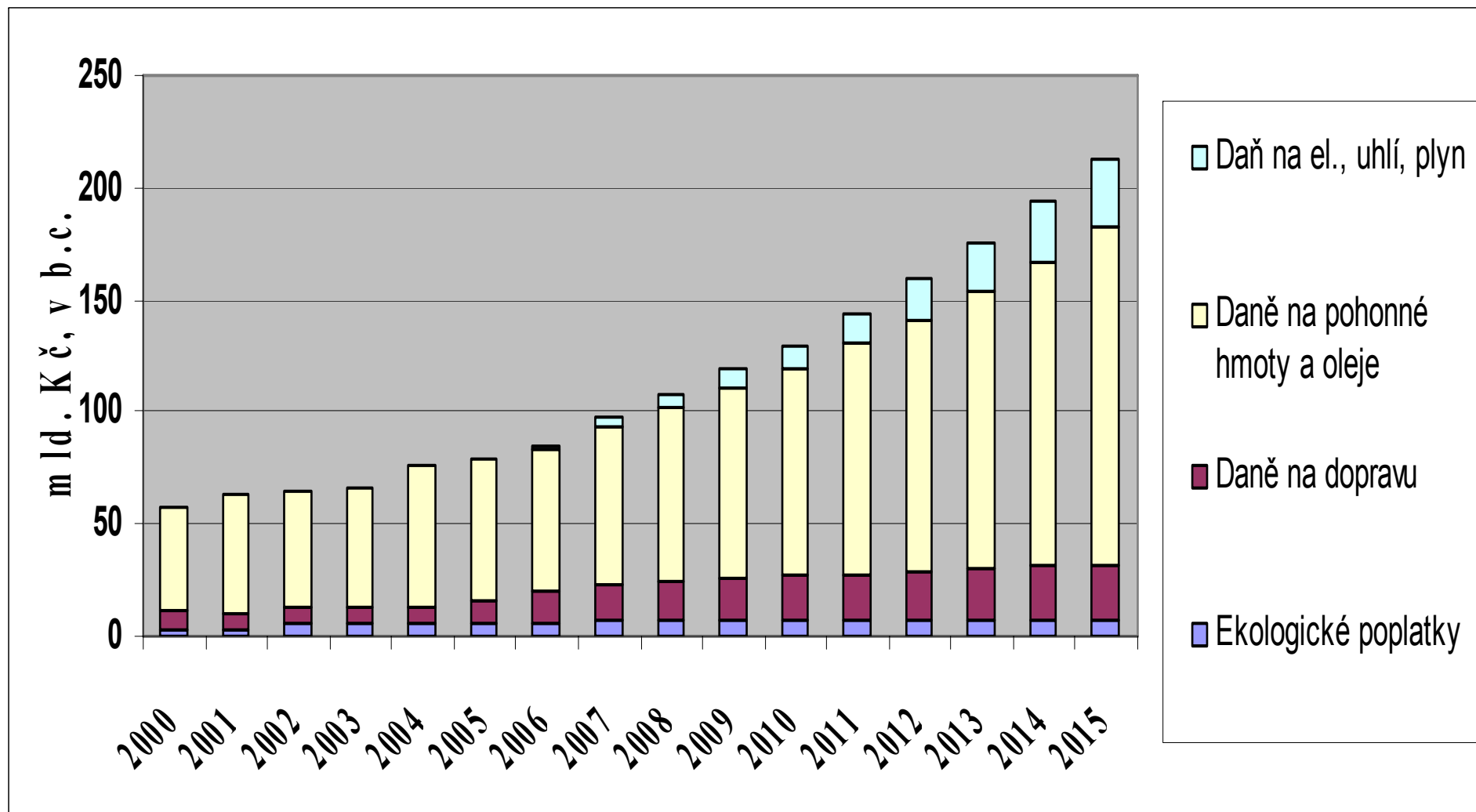

II.Principy a obsah EDR,shrnutí

1. Zvýšit ekologické daně
- 2. Nezvyšovat celkovou daňovou zátěž**
3. Povzbudit zaměstnanost
4. Garantovat postupný náběh daní
- 5. Vytvořit dlouhodobě stabilní,
predikovatelné podnikatelské prostředí**

II. PRINCIPY A OBSAH EDR

1. Zvýšení ekologických daní

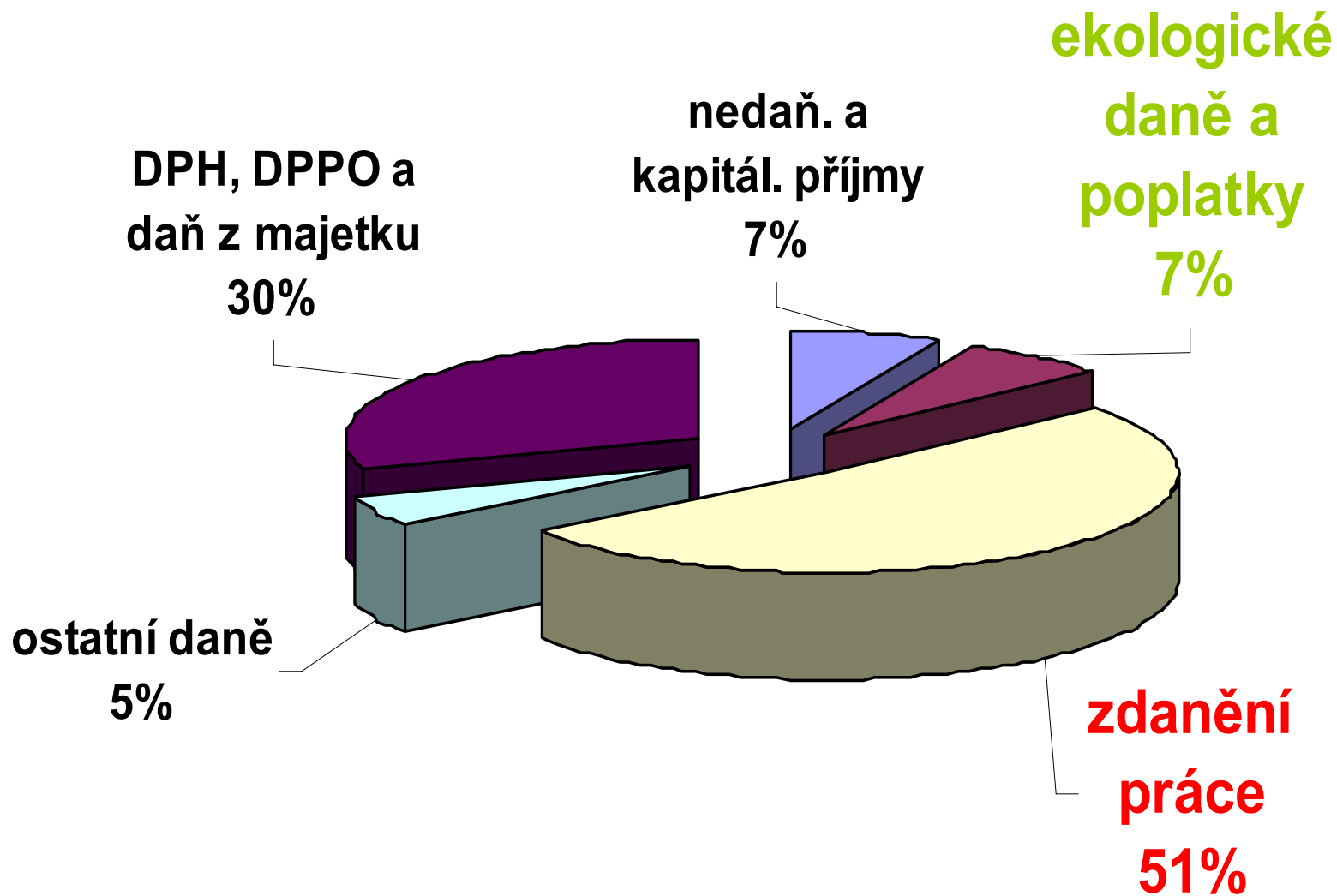

II. PRINCIPY A OBSAH EDR

2. Nezvyšovat daňovou zátěž

- zavést ekologické daně výnosově neutrálním způsobem
- o stejnou částku snížit jiné daně – DPFO, DPPO, DPH, pojištění...
- EDR představuje přesměrování daní směrem ke zdanění služeb ŽP
- výjimky z neutrality:
  - podpora ekologických projektů
  - kompenzace domácností nedaňovými opatřeními

II. PRINCIPY A OBSAH EDR

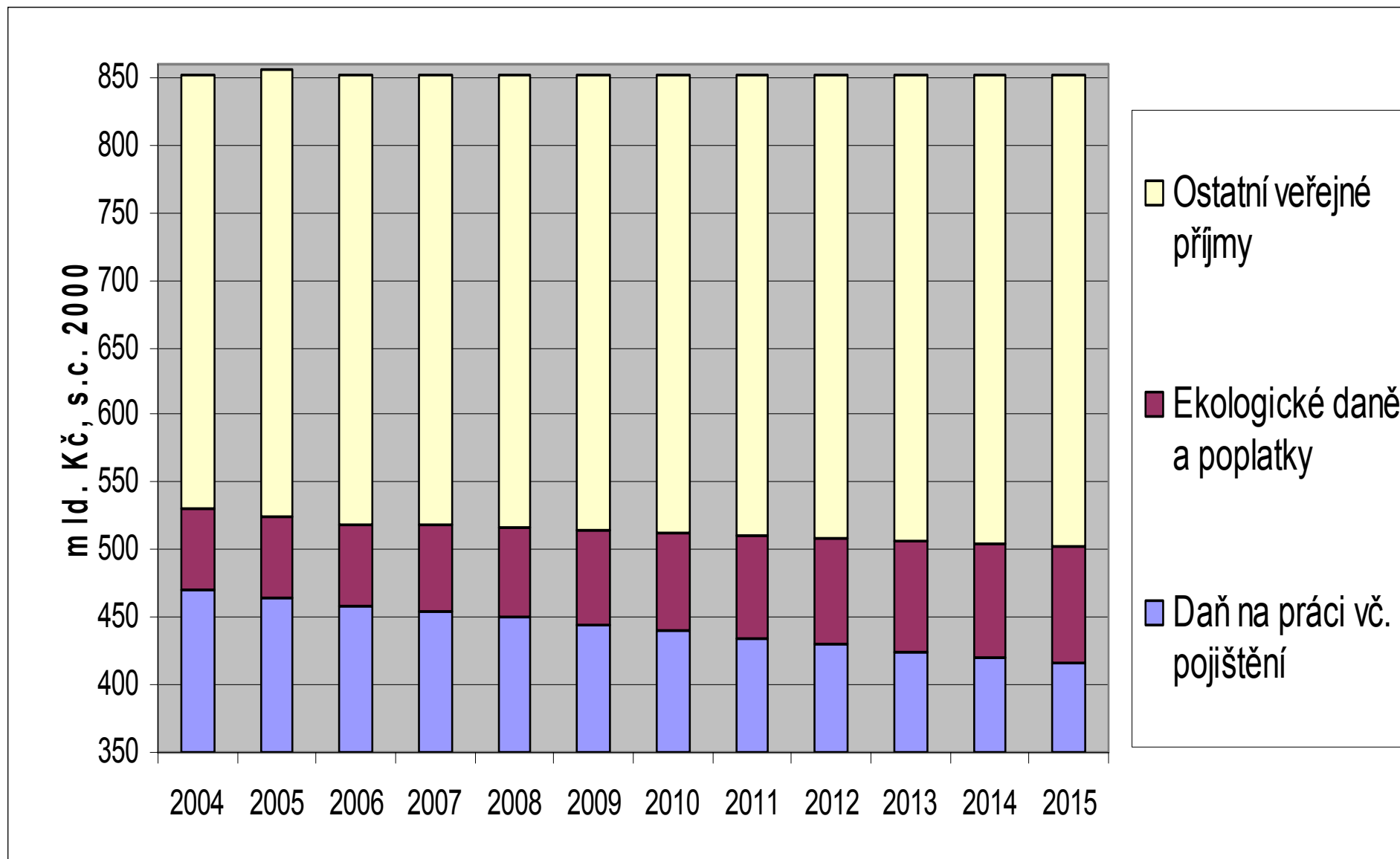

II. PRINCIPY A OBSAH EDR

3. Povzbudit zaměstnanost

- snížit daňové náklady práce
- recyklovat výnosy přes snížení daní na práci – DPFO nebo příspěvků na pojištění

II. PRINCIPY A OBSAH EDR

II. PRINCIPY A OBSAH EDR

4. Postupný náběh EDR

- EDR by neměla být zavedena *šokově*
- změna chování musí být významná, avšak zavedení opatření, které vedou k jeho změně, musí být *postupné*
- EDR by měla poskytnout *dostatek času*, aby se subjekty na novou situaci připravily a přizpůsobily své rozhodnutí novým podmínkám

II. PRINCIPY A OBSAH EDR

5. Dlouhodobě stabilní prostředí

- jasná a věrohodná představa o budoucím vývoji cen,
- vytvořit dlouhodobě stabilní podnikatelské prostředí,
- EDR musí být navržena v horizontu 10-15 let.

III. EFEKTY EDR

1. Povzbuzení zaměstnanosti

- **zvýšení zaměstnanosti** v důsledku:
  - zvýšení poptávky po práci (změnou cen výrobních faktorů) a
  - zvýšení nabídky práce (↑ reálné mzdy)
- **povzbuzení investic do lidských zdrojů** (vyšší cena za pracovní úsilí a snažení)

III. EFEKTY EDR

	EDR		DOPADY pro 2 varianty podpor v nezaměstnanosti				
			nominální fixace		indexace dle růstu cen		
	Daň z práce	Daň energii	ENERG	ZAM	Index	ENERG	ZAM
Scenario I	20.0%	10.0%	-8.4%	0.7%	1.5%	-7.8%	-0.1%
Scenario II	17.5%	10.0%	-9.7%	2.4%			
Scenario III	20.0%	15.0%	-12.1%	1.0%	2.5%	-11.2%	-0.3%
Scenario IV	15.0%	15.0%	-14.5%	4.5%			

III. EFEKTY EDR

2. Podpora inovací

- znečištění je znakem neefektivity výroby
- efekt na trh produkující technologie ke snížení znečištění – pozitivní efekt na celkové náklady podniků

III. EFEKTY EDR

3. Snížení rozsahu šedé ekonomiky

- šedá ekonomika a daňové úniky při výběru přímých daní
- daňový přesun k nepřímým daním, snižuje úniky a existenci šedé ekonomiky – 5% snížení daní na práci může vést ke snížení aktivit šedé ekonomiky o 2,5%

IV. Zavedení EDR v ČR - součást programu vlády

PRVNÍ POKUS – „iniciativa MŽP“

- 2000 – návrh MŽP a MF dle návrhu „Monti“ (1997)
- 2001 - diskuse v RASES a v červnu ústup Vlády

DRUHÝ POKUS – „iniciativa MŽP a Vlády ČR“

- léto 2002 – program KDU, Koaliční dohoda, Programové prohlášení a Plán nelegislativních prací Vlády ČR (koncepce 2Q/2003)
- prosinec 2002 – 1.návrh „Reformy veřejných financí“ – EDR zmíněna/záměrně
- leden 2003 – zřízení meziresortní PS EDR

IV. Zavedení EDR v ČR - plánování

- outsourcing modelování scénářů EDR, propočtů výnosů a kompenzací = výzkumný projekt VaV listopad 2003 – prosinec 2004
- meziresortní pracovní skupina pro EDR diskutuje podobu transpozice směrnice 2003/96/EC, tj.
- vč. žádosti o poskytnutí přechodných období a žádosti o výjimky dle čl. 14 – 16,
- MŽP promítá princip EDR do ostatních politik (Energetická koncepce „Aktivní scénář ochrany klimatu“, Národní program na zmírnění dopadů změny klimatu v ČR),

IV. Zavedení EDR v ČR - implementace 2003/96/EC

Ministerstvo financí	Ministerstvo živ prostředí
<i>Zvýšit spotřební daň na zemní plyn pro výrobu tepla od 1.5.2003</i>	<i>Jde o substituty, zdanit uhlí i zemní plyn současně, jinak rizika</i>
<i>Implementace novým zákonem o dani z elektřiny a zákonem o dani z pevných paliv</i>	<i>Implementace v rámci EDR, tj. MF ve spol. s MŽP a MPSV připraví zákon o EDR, zajištění fiskální neutrality</i>
<i>Účinnost od 1.1.2008</i>	<i>Účinnost od 1.1.2006</i>

Srovnání sazeb EU-ČR: PH

	EU	Česká republika	
	COM 2003 €	2004 Kč €	Rozdíl EU-ČR €
Bezolov. benzín /1000 l	359	371	12,3
olovnatý benzín /1000 l	421	430	8,9
Nafta per 1000 l	302	312	10,0
Bionafta (69% nafty)	0-302	215	
LPG per 1000 kg	125	123,3	-1,7
- speciální užití	41	40,5	-0,5
kerosín per 1000 l	302	312	10,0
stlačené plyny /GJ/t	2,6	2,2	-0,4
- speciální užití	0,3	0,25	-0,05 ²⁰

Srovnání sazeb EU-ČR: teplo+el.

	EU	Česká rep.	
	COM 2003 €	2004 €	Rozdíl EU-ČR, €
LTO per 1000 l	21	20,7	-0,3
TTO 1% síra/1000 kg	15	14,8	-0,2
kerosín per 1000 l	0	0	0,0
LPG per 1000 kg	0	0	0,0
stlačené plyny per GJ/t	0,30/0,15	0	-0,3
uhlí per GJ	0,30/0,15	-	-0,3
elektrina per MWh	1,0/0,5	-	-1,0²¹

IV. Zavedení EDR v ČR - harmonogram prací

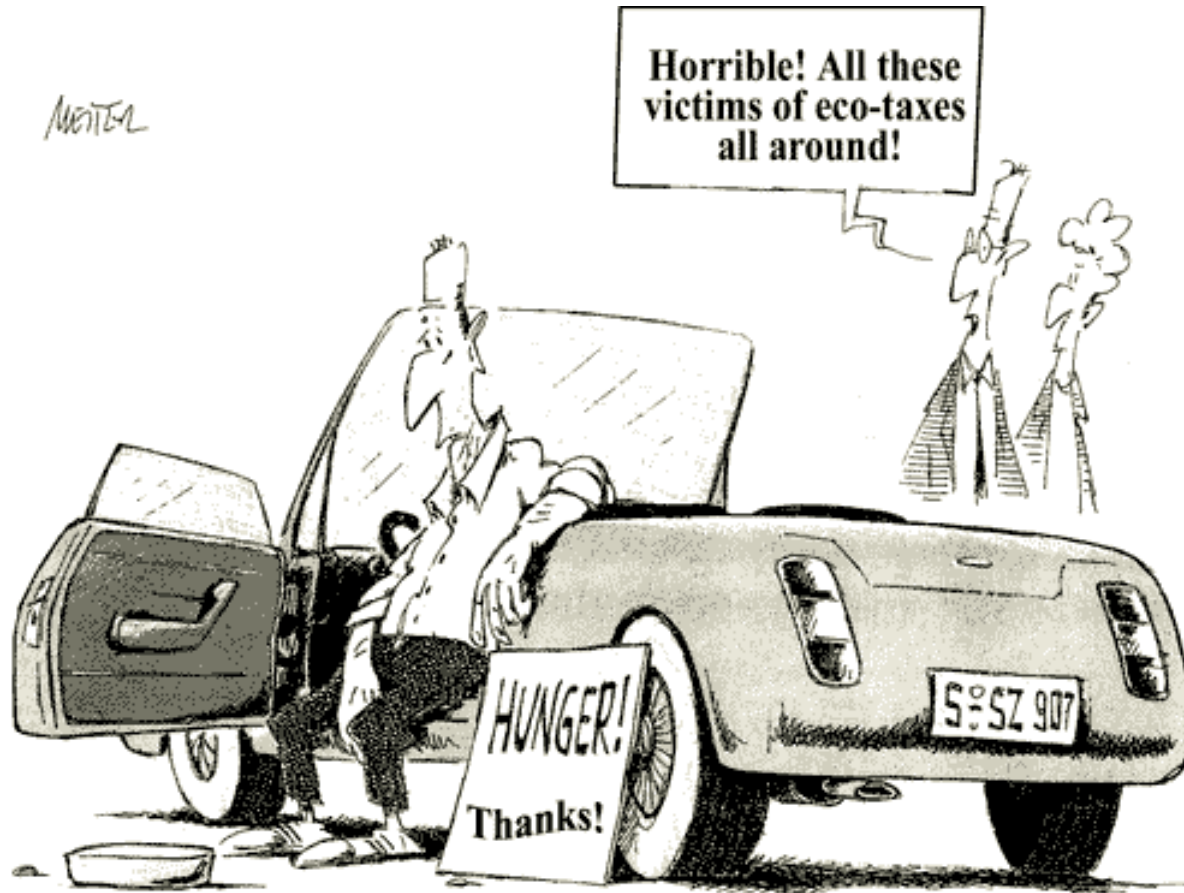
- 3/2004 zveřejněn koncept EDR pro veřejnou diskusi,*
- 04/2004 koncept předložen vládě ČR + pokračování veřejné diskuse,*
- 06/2004 koncept EDR projednán ve vládě ČR (Usnesení vlády ČR č. 639 z 30.6.03, předkládá MŽP ve spolupráci s MF)*
- 12/2004 návrh zákona o EDR do vlády ČR,*
- 09/2005 přijetí zákona o EDR v Parlamentu*

IV. Zavedení EDR v ČR - vytváření koalice

- meziresortní PS EDR
- výzkumný projekt VaV listopad 2003 – prosinec 2004
- Platforma pro EFR v ČR - www.czp.cuni.cz/ekoreforma
- Česko-německá iniciativa pro diskusi o EDR v ČR - cyklus seminářů (www.ekoreforma.cz ve výstavbě),
- Alternativní návrh Státního rozpočtu ČR pro rok 2004 s výhledem do roku 2013 – 20.listopad 2003, Mánes

MONTY

Martin Bursík

Ecoconsulting s.r.o./energetika a životní prostředí

martinbursik@mbox.vol.cz

tel.: 2 5753 1655

Milan Ščasný

Centrum pro otázky životního prostředí

Univerzita Karlova v Praze

milan.scasny@czp.cuni.cz

tel.: 251 080 402

PLATFORMA ENVIRONMENTÁLNÍ FISKÁLNÍ REFORMY

www.czp.cuni.cz/ekoreforma

Scenáře daňových změn	Čisté dodatečné veřej. příjmy
<p>Scenario 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> - heat: VAT to 22%, ET: +35 CZK/GJ (9%) - gas: ET: +750 CZK/toe (8%) - electricity: ET: +0.30 CZK/kWh (12%) - motor fuels: ET: +4.10 CZK/l (18%) in average <p>Lump-sum compensation for the first lowest deciles.</p>	<p>+ 12.3 bil. CZK p. a. (1.500 CZK per household lump-sum compensation) +14.1 bil. CZP per annum (without compensation)</p>
<p>Scenario 2 (EU-min):</p> <ul style="list-style-type: none"> - heat: no change - gas: +426 CZK/toe, it is of eq. 0.3 €GJ (4.7%) - electricity: +0.03 CZK/kWh, eq. of 1 €MWh (1%) - motor fuels: + 1.38 CZK/l (6%) <p>No lump-sum compensation.</p>	<p>+ 2.8 bil. CZK p. a. (without compensation)</p>
<p>Scenario 3 (Monti proposal + heat):</p> <ul style="list-style-type: none"> - heat: VAT to 22%, ET: +35 CZK/GJ (9%) - gas: ET: +993 CZK/toe, eq. of 0.7 €GF (11%) - electricity: ET: +0.09 CZK/kWh, eq. of 3 €MWh (12%) - motor fuels: ET: +4.10 CZK/l (18%) in average <p>Lump-sum compensation for the first lowest deciles at the amount of 1.500 CZK per household.</p>	<p>+ 10.5 bil. CZK p. a. (1.300 CZK per household lump-sum compensation) (+12.1 bil. CZK p. a. without compensation)</p>